

Żołnierze w służbie historii

<https://zolnierzewhistorii.ipn.gov.pl/zwh/form/r975175892,Zofia-Bartczak.html>
19.05.2024, 13:48

Aneta Gorzkowska

Nazwa
szkoły

Zespół Szkół Rolnicze
Centrum Kształcenia
Ustawicznego im.
Stanisława Staszica w
Kościelecu

Ulica i nr
domu
szkoły

ul. Kościelna 2

Kod
pocztowy
szkoły

62-604

Miasto
szkoły

Kościelec

Dane zespołu

Nauczyciel -
Opiekun -
imię i
nazwisko

Aneta Gorzkowska

Pierwszy uczeń

Uczeń 1 -
imię i
nazwisko

Zofia Bartczak

Drugi uczeń

Uczeń 2 -
imię i
nazwisko

Aleksandra Grabska

Trzeci uczeń

Uczeń 3 -
imię i
nazwisko

Sandra Gralak

Miejsce pamięci

Nazwa
miejsca

Cmentarz parafialny przy
ulicy Poniatowskiego w
Kole Lokalizacja

Lokalizacj
a

Array

Dokładny
opis
miejsca

Jedynym miejscem pamięci majora rezerwy, pilota dyplomowanego Ryszarda Malczewskiego jest jego nagrobek na cmentarzu parafialnym w Kole przy ulicy Poniatowskiego.

Nagrobek znajduje się w sektorze 20. Nagrobek jest wykonany z granitu, ma kształt prostokątnej płyty zainstalowanej poziomo z lekkim pochyleniem wyższym „u głowy”, niższym „w nogach”. As przestworzy dzieli grób ze swoją żoną Krystyna Malczewską. Na płycie nagrobkowej znajdują się tablica pamiątkowa dedykowana obrońcy polskiego nieba, o treści: „ Tu spoczywa bohater polskiego lotnictwa wojskowego mjr pilot dyplomowany Ryszard Malczewski. Uczestnik walk w obronie polskiego nieba w 1939 r., oraz w latach 1940-1945 nieba Anglii, Francji i Belgii. Absolwent Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie w 1936 r. oraz Wyższej Szkoły Lotniczej w Anglii w 1943 r. Odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem „Virtuti Militari”, trzykrotnie Medalem Walecznych, Medalem obrony W-wy, Medalem Zwycięstwa, dwukrotnie „Gwiazdą Lotniczą” i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Wielki propagator lotnictwa wśród młodzieży. Cześć jego pamięci! Tablicę ufundowano staraniem Towarzystwa Przyjaciół Miasta Koła. Koło 1

września 2005 r." Dostęp do nagrobka oraz tablicy jest powszechny, cmentarz otwarty jest bowiem całą dobę. Odwiedziliśmy i oddaliśmy cześć zmarłemu posterunkowemu zapalając znicze oraz odmawiając modlitwę w jego intencji.

Zdjęcia

Żywa lekcja historii

Opis przeprow adzonej żywej lekcji historii

Chcąc zorganizować żywą lekcję historii bardzo długo zastanawialiśmy się jak ma ona wyglądać. Gdy szukaliśmy informacji o naszym bohaterze trafiliśmy na artykuł w "Przeglądzie Kolskim" o uroczystości obchodów 66 rocznicy hitlerowskiej napaści podczas, której została odsłonięta tablica Majora Pilota Ryszarda Malczewskiego. Wyczytaliśmy tam, że uroczystość uświetniła kampania honorowa Wojska Polskiego wojsk lotniczych z Powidza. Wpadliśmy więc na pomysł, aby

zorganizować wycieczkę dla uczniów gimnazjum w Kościelcu do 33 Bazy Lotnictwa Transportowego w Powidzu. Nie było to łatwe, aby dostać się tam w szybkim terminie, jednak nasza koleżanka z zespołu - Sandra Gralak - bardzo nam pomogła, ponieważ ma w rodzinie wujka - Grzegorza Lewandowskiego, który pracuje w tej bazie i w ciągu kilku tygodni mieliśmy już zgodę, aby zorganizować wycieczkę. Gdy znałyśmy termin zebrałyśmy osoby chętne z pobliskiego gimnazjum. Wpadłyśmy na pomysł, aby zabrać na wycieczkę córkę naszego bohatera - Adriannę Gerwel. Gdy dotarliśmy na miejsce został nam przydzielony Pan, którego zadaniem było oprowadzenie nas po jednostce. Na samym początku przewodnik zabrał nas do sali, w której córka Pilota opowiedziała nam o swoim ojcu, jego służbie w lotnictwie, zabawne historie z dzieciństwa, pasje i wartości najważniejsze dla Pana Ryszarda. Wiele osób było bardzo zdziwionych, że taka postać pochodzi z ich rejonu. Większość przyznała, że nigdy wcześniej o nim nie słyszała. Następnie udaliśmy się do budynku straży wojskowej, gdzie mogliśmy zobaczyć wozy strażackie i ich wyposażenie. Kolejnym miejscem do którego nas zabrano była wielka hala, w której znajdowały się samoloty i śmigłowce wojskowe. Wielkim zaskoczeniem dla uczniów było to, że mogli

zobaczyć kilka z nich od środka. Później zostaliśmy zabrani do sali, w której znajdował się basen ratowniczy, wyposażenie pilotów i żołnierzy oraz spadochron, który mogliśmy otworzyć i zobaczyć jak wyglądają od środka. Kolejnym pomieszczeniem do którego się udaliśmy była suszarnia spadochronów. Ku zaskoczeniu naszych młodszych kolegów mogliśmy uczestniczyć w symulacji spadochronowej. Następnie nasza przygoda z lotnictwem i majorem rezerwy Ryszardem Malczewskim dobiegła końca. Od uczestników wycieczki dowiedzieliśmy się, że wycieczka zorganizowana przez nas bardzo im się spodobała i była niezmiernie ciekawa, choć dotyczyła mało lubianego przez nich przedmiotu, czyli historii.

Zdjęcia

Pliki

Plik ZIP lub RAR

-

Sylwetka bohatera

Imię i
nazwisko
bohatera

Ryszard Malczewski

Lata
życia

1917-1986

Opis
postaci

1 września 1939 roku napaść Niemiec hitlerowskich na Polskę rozpoczęła II wojnę światową. Ślady wojennych ran są widoczne po dziś dzień, jednak w tamtym czasie nie brakowało obrońców Ojczyzny, którzy stanęli w jej służbie nie bacząc na okoliczności, stawiając czoła straszliwej wojnie. Dlatego należy oddawać hołd bohaterom tamtych dni i utrwać w pamięci ich heroiczny wysiłek w obronę wolności i honoru narodu polskiego. Kolskiego nieba w tej tragicznej sytuacji bronił Major pilot dyplomowany Ryszard Malczewski, który stał się bohaterem i wzorem dla wielu młodych ludzi. Urodził się on 10 lipca 1917 roku w Kijowie jako syn Jana Malczewskiego i Zofii Malczewskiej z domu Chodkowskiej. Do szkoły podstawowej i średniej uczęszczał w Poznaniu. Ukończył Gimnazjum Humanistyczne i VIII Liceum Ogólnokształcące

im. Adama Mickiewicza.
Już w czasie nauki w szkole średniej przeszedł przeszkolenie lotnicze, szybowcowe w Fordonie i Pińczowie, szkolenie motorowe, a licencję pilota otrzymuję w Aeroklubie Poznańskim na rok przed maturą.
Następnie w 1936 r. ukończył z wyróżnieniem Oficerską Szkołę Lotniczą w Dęblinie w stopniu ppor. pilota.
W kwietniu 1939 roku został przydzielony do 3 Pułku lotniczego w Poznaniu do 34 eskadry liniowej armii „Poznań”.
W nocy z 30 na 31 sierpnia 1939 roku podchorąży pilot Ryszard Malczewski obejmuje funkcję oficera startowego na lotnisku w Gulczewie koło Gniezna, gdzie urządzono tymczasową bazę lotniczą i przyjęto 10 „Karasi” i jeden samolot typu RWD-8.
Na rozkaz dowódcy lotnictwa kapitana Badowskiego nasz bohater 9 września 1939 roku prowadził rozpoznanie przedpola armii „Poznań” przed jej kontruderzeniem nad Bzurą. Dzięki jemu dokładnemu rozpoznaniu pozycji nieprzyjaciela i szybkiemu przekazaniu meldunków dowództwu armii – akcja generała Kutrzeby odniosła znaczący taktyczno-operacyjny sukces zadając Niemcom dotkliwe straty.
Po zakończeniu akcji nad Bzurą przedziera się do Warszawy, gdzie otrzymuje legitymację nr 582 Batalionu Lotniczego Obrony Warszawy.
W nocy z 23 na 24

września wylatuje na PZL-5 do Rumuni z pilną kopertą dla Ambasady polskiej w Bukareszcie. Ląduje na Satu-Mare, gdzie dowództwo rumuńskie rekwiruje mu samolot, a jego wysyła do obozu dla internowanych w Babadoku. Wraz z drugim polskim pilotem internowanym udało mu się zmylić konwojentów rumuńskich w Bukareszcie i w mundurach polskich dotarli do biura „Lot”-u, gdzie otrzymali cywilne ubrania i paszporty. Z Rumuni pilot kieruje się do Jugosławi. Polskie poselstwo skierowało go do Grecji, gdzie organizowano punkt zborny dla polskich mechaników i lotników. Przez Syrię drogą morską został skierowany do Marsylii, a następnie do bazy w Lyonie. Tu odbywa loty treningowe na samolotach myśliwskich-Moran 406 i Bloch 152, bierze udział w lotach patrolowych w okolicach Paryża, Dijon, Tours. Następnie przedarł się do Wielkiej Brytanii, gdzie jesienią trafia do Bazy Lotniczej Blackpool oraz Dover 601. Dywizji angielskiej „City of London”. W międzynarodowej eskadrze, wspólnie z Czechami i Austriakami wykonuje trudne loty bojowe z wieloma startami w ciągu doby, często również nocą. Przez krótki czas lata w Dywizjonie 303, a następnie w 306 Dywizjonie Toruńsko-Poznańskim w eskadrze dowodzonej przez asa polskich pilotów z Wielkiej Brytanii Stanisława

Skalskiego.
Lot nad Brestem w marcu 1942 roku okazał się nieszczęśliwy dla pilota Malczewskiego. Podczas ostrzału nieprzyjacielskiej artylerii przeciwlotniczej uległ wypadkowi i trafił do szpitala na cztery miesiące.

W 1943 roku nasz bohater kończy angielską Wyższą Szkołę Lotniczą. W latach 1944-1945 podczas inwazji w Normandii brał udział w zmasowanych nalotach na pozycję nieprzyjaciela. W Belgii ten niezwykły lotnik kończy swoją czynną służbę w lotnictwie w stopniu kapitana.

W czasie służby w lotnictwie polskim odbył 172 loty bojowe i zestrzelił 3 samoloty nieprzyjacielskie. Wraca do kraju w 1947 roku i poznaje na poczcie panią Krystynę, z którą zawiera związek małżeński dwa lata później - 17 września 1949 r. Z ich miłości zrodziły się dwie córki: Izabela i Ada z którą miałyśmy przyjemność przeprowadzić wywiad o niezwyklej postaci Pana Ryszarda. Ich rodzina była pełna miłości, harmonii i ciepła.

Po odstąpieniu od służby rozpoczął pracę na stanowisku kierownika działu handlowego w Polskiej Agencji Drzewnej „PAGET”, następnie w Powiatowym Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym w Kole na stanowisku kierownika pionu zaopatrzenia oraz w Fabryce Materiałów i Wyrobów Ściernych KÓRUND w Kole

specjalizując się w organizacji pracy. W rocznicę 25-lecia Ludowego Wojska Polskiego został awansowany do stopnia Majora na rozkaz MON nr 159 z dnia 21 kwietnia 1970 roku.

Lata powojenne poświęcił pracy zawodowej, działalności społeczno-wychowawczej i działaniom na rzecz upowszechniania dorobków polskiego lotnictwa.

Z wielką radością przekazywał młodemu pokoleniu swoje doświadczenia, dzielił się swoją historią i wspomnieniami oraz nauczał podczas spotkań z młodzieżą organizowanych w szkołach. Czynn timer działał w Lidze Ochrony Kraju oraz Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Dobrowolnie pełnił także funkcję przewodniczącego Rady Robotniczej.

Major rezerwy, dyplomowany pilot, wspaniały człowiek, przyjaciel, mąż, ojciec, Obrońca Warszawy, patriota, wielki bohater Ryszard Malczewski zmarł 1 stycznia 1986 roku na zawał.

As polskich skrzydeł niejednokrotnie zasłużył się dla naszego kraju i nie tylko, dlatego bowiem został wyróżniony: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski Srebrnym Krzyżem Orderu „Virtuti Militari” Trzykrotnie „Krzyżem Walecznych” Czterokrotnie „Medalem Lotniczym” Francuskim „Krzyżem Kombatantkim” i

„Medalem Zwycięstwa”
Angielską „Gwiazdą
1939-1935”, Gwiazdą
„Francja i Niemcy”,
Medalem za Wojnę
Obronną i Medalem
Wojennym
„Medalem za Warszawę
1939-1945”
„Medalem Zwycięstwa i
Wolności 1945”
„Medalem XXX-lecia
Polski Ludowej”
„Medalem XL-lecia Polski
Ludowej”
Brązowym i Srebrnym
„Medalem za Zasługi dla
Obronności Kraju”
Złotym Medalem „Za
Zasługi dla Ligi Obrony
Kraju”
Odznakami honorowymi:
„Za Zasługi w Rozwoju
Województwa
Poznańskiego”
„Za Zasługi w Rozwoju
Województwa
Konińskiego”
„Złota Odznaka
Zasłużony Działacz LOK”
„Złota i Srebrna Odznaka
Zasłużony Działacz
Związku Zawodowego
Metalowców”
„Zasłużony Pracownik
Fabryki Materiałów i
Wyrobów Suciernych
KORUND w Kole”

Film o
postaci

<https://youtu.be/9TIMf8abE04>

Wykorzystane
źródła

Prywatne archiwum
udostępnione przez córkę
naszego bohatera -
Adriannę Gerwel.

